

Sfalica

MAGAZÍN O NAŠOM MESTE
OOOO

ZIMA

február | 2025

nepredajné



Obsah



- 1 **Úvodné slovo primátorky**
- 2 **Mestské zastupiteľstvo**
Aktuálne
- 4 Prehľad najdôležitejších udalostí
- 6 V centre voľného času to žije
- 7 Skalica má športový web
- 8 Rok 2024 v číslach
- 10 Veľká rekonštrukcia v Zelenom dome
- 14 Ako jeden nápad zmenil život rodiny aj celej komunity
Príbehy
- 16 Gabriela Sedláková:
Kráľovná oválu, ktorá bežala za nesmrteľnosťou
Investície
- 22 Fífinova zastávka pri zdravotnom stredisku
- 24 Novinky v projektoch
Zamyslenie
- 26 Kaplán Mário Jančovič: Stopy Afriky vo mne
Očami mladých
- 28 Mládežníci pomáhali deťom
Skaličania v zahraničí
- 32 Rozhovor s Gabrielou Júnošovou:
Na ostrove lásky rozbehla svoje umenie
a otvorila vlastný masážny salón
Kultúra
- 38 Vianoce v Skalici
Skalické povesti
- 40 Enom pro nás a pro naše deti
História
- 42 Múzeum oslavuje 120 rokov
Tipy a triky
- 44 O reze stromov na jar s Martinom Hrehorom



Tu si môžete pozrieť
elektronickú verziu
magazínu.

SKALICA – štvrťročník, magazín o našom meste | Vydáva: Mesto Skalica, Námestie slobody 10, 90901 Skalica | **IČO:** 00309982 | február/25, č. vydania 1/2025 | 3. ročník | nepredajné | **Registrácia:** Ministerstvo kultúry SR, EV 6124/23/PT | **ISSN:** 2730-1117 | **Redakčná rada:** Mgr. Juraj Chovanec, Mgr. Miroslav Mindáš, Mgr. Sára Surová | **Jazykový korektor:** Mgr. Sabína Markušová | **Uzávierka aktuálneho vydania:** 19. 2. 2025 | **Návrh obálky:** Hana Špírková | **Titulná fotografia:** Roman Spurný | **Grafická úprava a tlač:** Západoslvenské tlačiarne s. r. o., Skalica | **Náklad:** 1100 ks | Vaše postrehy a námety môžete posilať na adresu: magazin@mesto.skalica.sk | **Redakcia si vyhradzuje právo bez súhlasu autora krátiť príspevky, ktoré presahujú priestorové limity, alebo ich úplne odmietnuť. Za vecnú správnosť zodpovedajú autori. Autorské práva sú vyhradené.**
Jarné číslo magazínu vyjde na konci mája.



Milí Skaličania. Tohtoročná zima, hoci bez snehovej pokrývky, priniesla chvíle pokoja, ktoré nám umožnili na chvíľu sa zastaviť a zamyslieť sa. Takéto dni nás vedú k úcte a vďačnosti za to, čo máme – za našu minulosť, ktorá nás formovala, a za osobnosti, ktoré ju utvárali. Jednou z nich bol aj Pavol Fürstenzeller st., pán učiteľ Fifina. Verím, že na jeho životné dielo, ktoré nám odteraz pripomína aj nová autobusová zastávka, nikdy nezabudneme.

A práve dnes, keď sa pozeráme do budúcnosti, nás poháňa túžba pokračovať v odkaze tých, ktorí formovali naše mesto. Tento rok nás čakajú projekty, ktoré do Skalice prinesú najväčšie investície za posledné dve dekády. Chystáme sa na revitalizáciu Hájk, rekonštrukciu všetkých základných škôl aj opravu Gvadányiho kúrie, jednej z našich najvzácnejších pamiatok. Rozsahom prác pôjde o vôbec najnáročnejší rok v histórii nášho mesta. Na túto veľkú výzvu sme však dobre pripravení.

Verím, že tento rok nás všetkých spojí spoločné úsilie o rozvoj nášho krásneho mesta a že na jeho konci pocítíme hrdosť na to, čo sme spoločne dosiahli.

Vám všetkým, milí občania, prajem, aby rok 2025 priniesol do Vašich domovov pokoj, šťastie a pevné zdravie. Nezabúdajme ani na dôležitosť porozumenia a vzájomnej úcty. Verím, že nás všetkých tento rok spojí túžba budovať naše krásne mesto a že na konci budeme hrdí na našu spoločnú prácu.

Mgr. Oľga Luptáková
primátorka mesta Skalica



Rokovanie mestského zastupiteľstva, foto © Beata Tokošová

Mestské zastupiteľstvo rokovalo dvakrát

Mestské zastupiteľstvo ukončilo rok posledným zasadnutím 4. decembra a na programe malo aj prvé tohtoročné rokovanie, ktoré sa uskutočnilo 13. februára.

Na dotácie poputuje o 30.000 € viac ako minulý rok

Mestské zastupiteľstvo schválilo pre rok 2025 dotáciu na podporu aktivít v oblasti práce s mládežou v celkovej výške 11.100 €, na podporu drobných kultúrnych aktivít sumou 25.000 €, na podporu v sociálnej oblasti vo výške 25.000 € a na športovú činnosť v celkovej sume 104.900 €. Oproti minulému roku tak mesto zvýšilo celkový objem dotácií o 30.000 € na celkovú čiastku 166.000 €.

Schválený rozpočet na rok 2025

Poslanecký zbor schválil na svojom februárovom zasadnutí návrh rozpočtu mesta na rok 2025, ktorý je zostavený ako prebytkový. Súčasný rozpočet pozostáva zo 16 programov a jeho zostavovanie ovplyvnil okrem iného aj konsolidačný balíček, ktorý od 1. januára 2025 vstúpil do platnosti.

Znížený nájom pre viaceré organizácie

Mestské zastupiteľstvo vo februári schválilo zníženie ceny nájomného pre niektoré organizácie, a to v rámci nebytových priestorov, ktoré užívajú na základe nájomných zmlúv prostredníctvom Správy mestského majetku. Nový výhodnejší nájom sa týka Folklórneho súboru Skalician, občianskeho združenia Mikádo a občianskeho združenia Sokol Skalica.

Poslanecký zbor taktiež:

schválil cenový výmer v Mestskej hromadnej doprave v meste Skalica č. 1/2025 podľa predloženého návrhu s účinnosťou od 01.01.2025

schválil predaj pozemkov v priemyselnej zóne

schválil hospodársky výhľad spoločnosti SPRÁVA MESTSKÉHO MAJETKU, s.r.o. pre rok 2025 spolu s plánom investícií a opráv na rok 2025 realizovaných spoločnosťou SPRÁVA MESTSKÉHO MAJETKU, s.r.o.

schválil zámer predloženia žiadosti o NFP s názvom „Oživenie histórie technických pamiatok prihraničnej oblasti“

schválil návrh plánu kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra na I. polrok 2025

schválil zámer predaja majetku mesta Skalica formou obchodnej verejnej súťaže

schválil návrh na prijatie úveru na financovanie kapitálových výdavkov (investičných akcií) mesta Skalica

schválil prolongáciu kontokorentného úveru

schválil zámer predloženia žiadosti o poskytnutie príspevku s názvom „Obnova športového areálu pri ZŠ Strážnická v meste Skalica“

schválil návrh k menovaniu členov správnej rady NEINVESTIČNÉHO FONDU MESTA SKALICA

schválil návrh na schválenie koordinátora Mládežníckeho parlamentu mesta Skalica

zobral na vedomie Informatívnu správu o letnej turistickej sezóne 2024

zobral na vedomie Správu hlavného kontrolóra o výsledkoch kontrol

zobral na vedomie Správu hlavného kontrolóra o kontrolnej činnosti za rok 2024

zobral na vedomie Hodnotiacu správu mestskej polície a správu o bezpečnostnej situácii v meste za rok 2024

zobral na vedomie Správu o činnosti Dobrovoľného hasičského zboru mesta Skalica za rok 2024

uzniesol sa na návrhu VZN č. 7/2024 o zrušení VZN č. 2/2016 o používaní pyrotechnických výrobkov na území mesta Skalica

uzniesol sa na návrhu VZN č. 8/2024, ktorým sa mení a dopĺňa VZN č.10/2022 o výške mesačného príspevku zákonných zástupcov detí a žiakov v školách a školských zariadeniach



prenos z MsZ – 4. 12. 2024

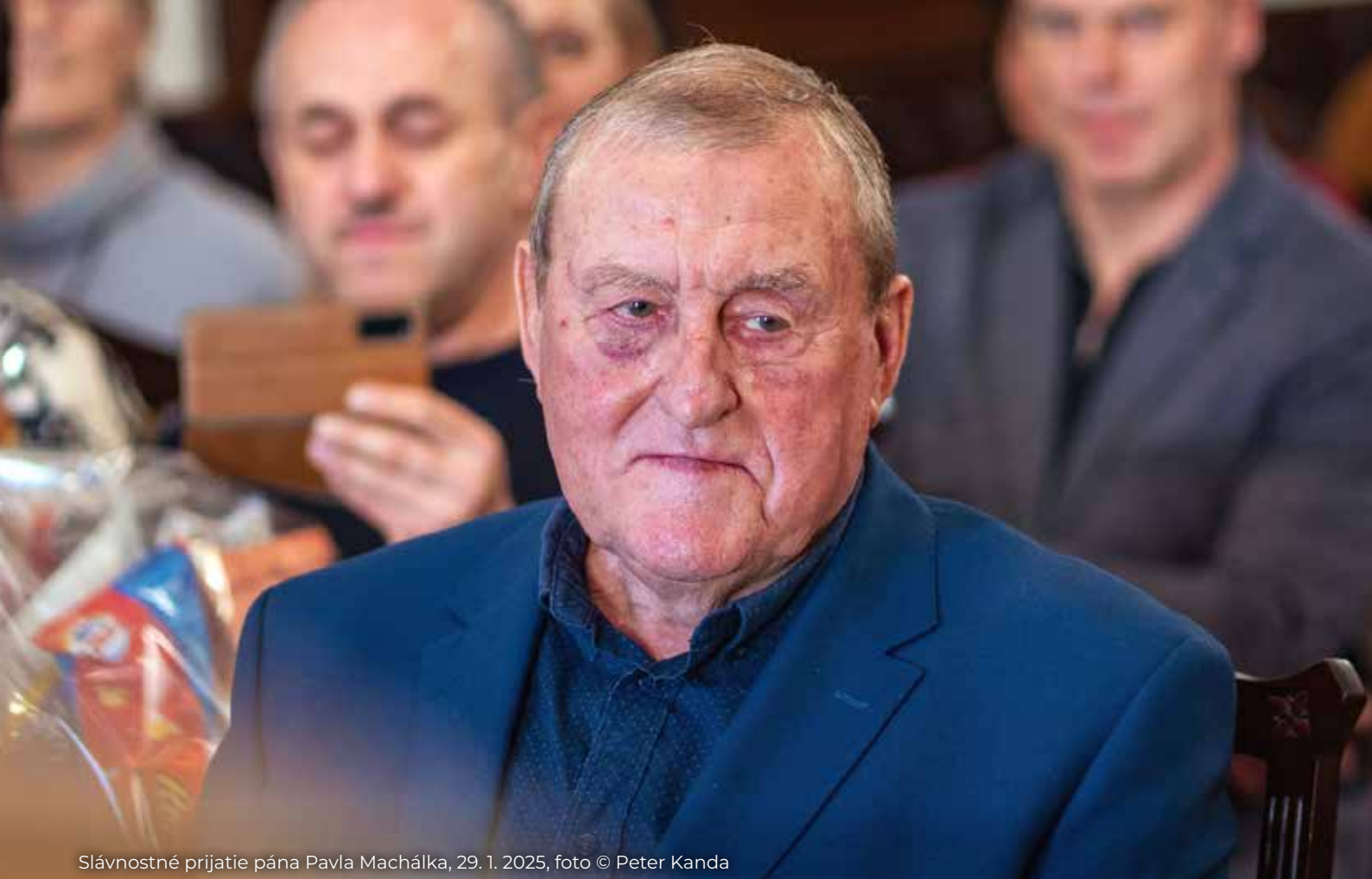


prenos z MsZ – 13. 2. 2025

pripravil **Juraj Chovanec**

Priamy prenos zo zastupiteľstva vždy na YouTube kanále mesta

www.youtube.com/@mestoskalica



Slávnostné prijatie pána Pavla Machálka, 29. 1. 2025, foto © Peter Kanda



Mestská polícia
na futbalovom Memoriáli Zdeňka Jüstela, 24. 1. 2025



Tradičné novoročné Posedenie pri cimbale, 11. 1. 2025, foto © Beata Tokoš



Čelovkový pochod nočným lesom na Kamennú bídu, 4. 1. 2025



Pietr



Novoročný punč s vedením mesta v Azylovom dome, 15. 1. 2025, foto © Peter Tokoš



Zlatá svadba manželov Paníčkovcov, 11. 1. 2025, foto © Peter Tokoš



Účast na výročí úmrtia plukovníka Glasnera, 8. 2. 2025



Fašiangová zábava v skalickej Jesénii, 14. 2. 2025, foto © Peter Tokoš



V centre voľného času to žije

Máme za sebou polovicu školského roka 2024/2025. Aká bola v Centre voľného času Skalica? Ponuka krúžkov sa nám oproti vlaňajšku obmenila, ale ich počet neklesol. Niektoré dočasne skončili (kvôli príjemnej povinnosti materskej dovolenky), niektoré pribudli. Ktorú sú nové?



Tínedžeri využili možnosť krúžku aktívnej sebaobrany. Začali sme využívať náš pingpongový stôl v rámci krúžku stolného tenisu. Pribudol nám tiež šachový krúžok pre deti i dospelých, strečing pre ženy, Čas pre ženy a napokon krúžok Montessori i roztľieskavačiek. Záujem o krúžok varenia bol taký veľký, že sme deti museli rozdeliť na dve skupiny. A od začiatku druhého polroka sme pre veľký záujem otvorili krúžky angličtiny (pre deti a dospelých), španielčiny pre dospelých a tiež nemčiny pre deti a zumbu. Veľmi nás teší záujem detí (a rodičov) o naše aktivity a na prahu druhej polovice škol-

ského roka môžeme skonštatovať, že máme prihlásených o polovicu viac detí ako vlani a dvakrát viac dospelých. Možno by sa niekto opýtal, prečo dospelí. A prečo nie. Keď máme vytvorené podmienky na zmysluplné trávenie voľného času aj pre dospelých, tak to má zmysel. A, napokon, krúžky Pletko a Tkáčik sú doslova trojgeneračné, pretože sa pri stoloch a za tkacími stojmi stretávajú deti, dospelí i seniori a spoločne vytvárajú výbornú atmosféru.

V spolupráci so Záhorským

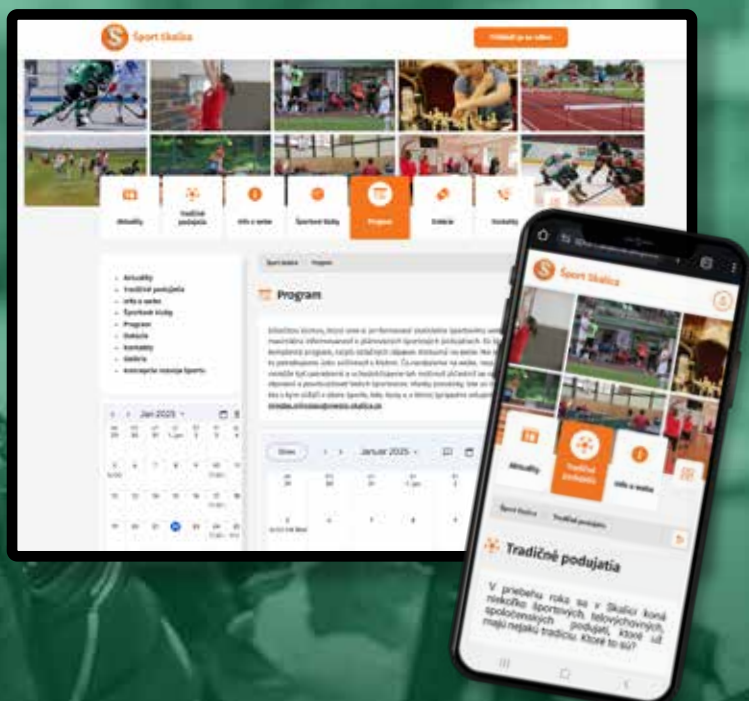
osvetovým strediskom sme vlni pripravili workshop makramé a s touto inštitúciou máme naplánovanú ďalšiu spoluprácu (workshop pletenia košíkov pre dospelých či základov fotografovania pre deti). **Pripravujeme** tradičný mestský karneval v Dome kultúry (2.3.), veľkonočnú radnicu (17.4.) a deň detí (31.5. alebo 1.6.). Nebude chýbať jarný tábor a pripravujeme aj 3. ročník medzinárodného športového trojstretnutia v Hodoníne.

pripravil **Miroslav Mindáš**,
CVČ Skalica



Na všetky krúžky sa dá prihlásiť aj v druhom polroku

Informácie získate na webe mesta, facebookovej stránke CVČ alebo na tel. číslach 664 8688 a 0905 789 464.



Skalica má športový web

Možno ste to už postrehli a ak nie, dávame do pozornosti novú webovú stránku sport.skalica.sk, ktorá sa venuje skalickému športu. Po rokoch uvažovania o tom, že všetky informácie o histórii i súčasnosti, o plánovaných akciách a o dianí v skalickom športe budú na jednom mieste, sa to podarilo a stránka môže slúžiť verejnosti i športovým klubom a jednotlivcom.

Informácie, ktoré sa na webovej stránke nachádzajú však potrebujú byť aktuálne a tu nastupuje potreba úzkej spolupráce športových klubov i jednotlivcov s mestom Skalica, ktoré webovú stránku spravuje. **Plánujete športové podujatie a potrebujete ho spropagovať a najmä vložiť do oficiálneho kalendára mesta Skalica?** Pošlite kompletnú informáciu (o aké podujatie sa jedná, presný dátum, čas a miesto konania, prípadne plagát) na adresu

mindas.miroslav@mesto.skalica.sk a my sa postaráme o to, aby bolo zaradené v kalendári. Niektoré športy, futbal, hokej, hokejbal, majú svoj oficiálny program ľahko dohľadateľný na webe. Mnohé športy však toto nemajú, a preto je potrebné s nami komunikovať. Ďalej je dôležité, aby boli na tejto webovej stránke zahrnuté všetky relevantné športové kluby, ale i jednotlivci. Nenašli ste sa tam? Prípadne ste našli chybu? Napíšte nám a napravíme to. Máte zaujímavé informácie,

dosiahli ste nejaký úspech? Napíšte nám a uverejníme to. A môžete, samozrejme, aj poslať fotografie či videá. **Pomôžte vytvárať obsah tejto webovej stránky a nenechajte zapadnúť informácie, ktoré sa neskôr dostanú aj do oficiálnej Kroniky mesta Skalica.** Vopred Vám ďakujeme za spoluprácu.

prípravil Miroslav Mindáš

Rok 2024 v číslach

15 283

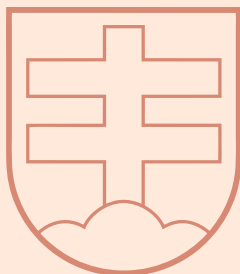
občanov

7 395

mužov

7 888

žien



214

prihlásených

199

odhlásených

133

narodených

66

chlapcov

67

dievčat



Nevšedné mená

Desdemona

Tiffany

Darco

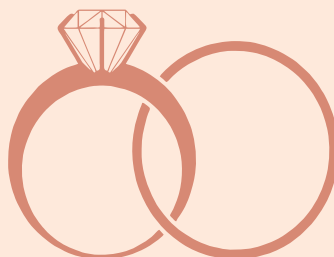
Pris

Tia



166

úmrtí



86

sobášov



Prvým narodeným občanom Skalice v tomto roku je Leon Š.

Na svet prišiel v Nemocnici Kyjov krátko po silvestrovskej polnoci o 03.47 hodine. Pri narodení vážil 3 660 gramov a meral 50 centimetrov. Stal sa nielen prvým narodeným občanom Skalice, ale aj vôbec prvým tohtoročným bábätkom v susednom hodonínskom okrese! Malinkému, jeho rodičom aj jeho o dva roky staršiemu bračkovovi Filipovi, želáme do ich spoločného života veľa šťastia, radosti a neutíchajúcej lásky.



Vo Vepose sa zbiera textil

Od prvého januára majú obce povinnosť zaviesť triedený zber komunálneho odpadu pre textil, z ktorého vyplývajú pre občanov mesta nasledovné povinnosti: **textilný odpad, ktorý neslúži na ďalšie využitie** (poškodené, roztrhané, silne znečistené šatstvo a textil) **treba odovzdať do zbernej nádoby označenej nápisom „TEXTIL“ umiestnenej v zbernom dvore spoločnosti VEPOS – SKALICA**. Textil na darovanie alebo ďalšie využitie môžu občania umiestňovať do špeciálnych zberných nádob určených na textil, tak ako doteraz, v intraviláne mesta Skalica.

V Skalickej nemocnici otvorili centrum na diagnostiku a liečbu rakoviny prsníka

Od januára 2025 Fakultná nemocnica AGEL Skalica rozširuje svoje služby o komplexnú diagnostiku a liečbu nádorových ochorení prsníkov, vrátane chirurgických zákrokov. Nové centrum, jediné v regióne Záhoria, umožní pacientkam absolvovať starostlivosť priamo v Skalici, bez nutnosti cestovať do Bratislavy či Trnavy. Projekt vzniká v spolupráci s Národným onkologickým ústavom. Chirurgické zákroky sa budú vykonávať jeden deň v týždni, s kapacitou 4–5 pacientiek. Diagnostika a liečba budú prebiehať podľa najnovších medicínskych postupov. Súčasťou centra bude aj prsníková komisia, ktorá bude navrhovať individuálne plány liečby. Tento krok je prípravou na založenie mammacentra, ktoré si vedenie nemocnice kladie za cieľ v Skalici založiť. Nemocnica už teraz prevádzkuje prsníkovú ambulanciu, ktorá poskytuje diagnostiku a odborné konzultácie.



Inaugurácia a posvätenie novej poštovej známky

Mesto Skalica, Slovenská pošta, Záhorské múzeum a Farnosť Skalica slávnostne uviedli novú poštovú známku UMENIE: Franz Anton Maulbertsch s nominálnou hodnotou 3,80 eur. Nová známka vznikla podľa predlohy obrazu Immaculaty a sv. Michala Archanjela z hlavného oltára farského kostola v Skalici pri príležitosti 300. výročia narodenia autora obrazu – rakúskeho maliara a dvorného cisárskeho freskára Franza Antona Maulbertscha. Práve tento skalický obraz, vytvorený v roku 1778, je pokladaný za jeden z najvýznamnejších a najhodnotnejších z jeho tvorby. Inaugurácia a posviacka známky sa uskutočnila 13. decembra vo farskom kostole. Prítomný bol aj autor a rytec poštovej známky František Horniak. Záujemcovia mohli novú známku v deň inaugurácie zakúpiť v TIK-u.

pripravili **Sára Surová a Juraj Chovanec**
foto © archív Slovenskej pošty, a.s.



Vizualizácia Zeleného domu po rekonštrukcii

Veľká rekonštrukcia v **Zelenom dome**

Na začiatku tohto roka sa začala v Zariadení sociálnych služieb Zelený dom rozsiahla rekonštrukcia – štvrtá etapa postupného zveľaďovania zariadenia. Chystala sa niekoľko rokov a svojím rozsahom je to najväčšia investícia v našom meste v aktuálnom období. Investorom je zriaďovateľ zariadenia, Trnavský samosprávny kraj, a práce by mali trvať 18 mesiacov.



Plánovaný stav po rekonštrukcii – exteriér

Čo všetko sa bude vykonávať?

Nadstavajú sa všetky objekty, v ktorých budú umiestnené izby pre klientov. To umožní zvýšiť počet klientov z 36 na 40, ale predovšetkým zvýšiť štandard poskytovaných služieb.

Okrem nadstavby budú vybudované:

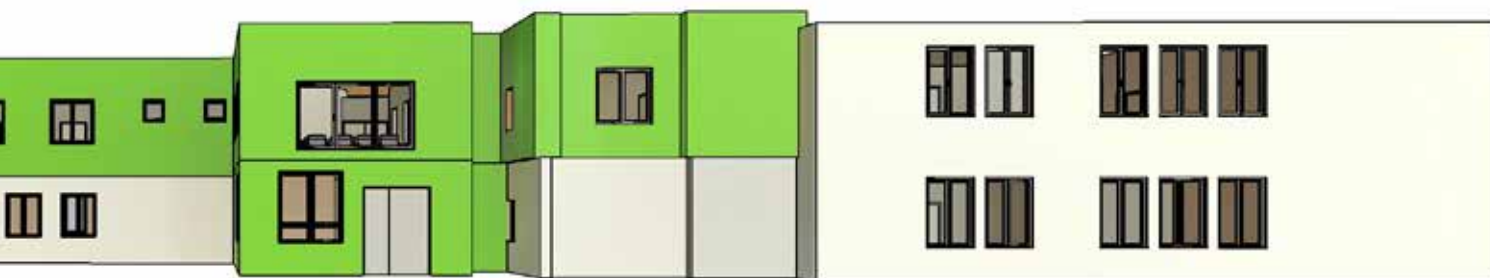
- 1 priestory kancelárií
- 2 výťahy
- 3 schodisko
- 4 izby pre klientov
- 5 ošetrovňa
- 6 izolačná miestnosť
- 7 priestory pre zamestnancov
- 8 spoločenské miestnosti



Plánovaný stav po rekonštrukcii – interiér

Rozpočet projektu je nastavený na 2,1 milióna eur.

Je to príležitosť pripomenúť si, čo všetko sa v Zelenom dome „vylepšovalo“ v predchádzajúcich etapách. ►





V prvej etape, v rokoch 2005

– **2015**, boli vymenené všetky okná, všetky tri objekty sa postupne prispôbili potrebám klientov, vybudovaná bola moderná, technicky vynikajúco vybavená interaktívna učebňa, zrekonštruovaná bola strecha na všetkých objektoch.

V druhej etape, v rokoch 2015

– **2020**, boli vybudované nové inžinierske siete, zrekonštruované bolo centrálné vykurovanie na nezávislé vykurovanie všetkých pavilónov, zhotovený bol bezbariérový vstup do všetkých objektov a moderné terapeutické priestory a kompletne bola zrekonštruovaná kuchyňa a pracovňa. Vo viacerých etapách vznikli záhrady – relaxačné i ovocné, v záhrade v letnom období slúži klientom bazén.



A napokon v tretej etape, v rokoch 2018 – 2020

bola vystavaná nová vstupná hala, niekoľko rokov sa chystala multifunkčná terapia Snoezelen, vybudované bolo plne vybavené fyzioterapeutické oddelenie aj s rehabilitačnou vaňou, zrekonštruované boli chodníky v areáli a postavený nový plot okolo celého areálu. Treba pripomenúť, že zabezpečovací systém s úpravami slúži od roku 2003.



To všetko v prvom rade z rozpočtu Trnavského samosprávneho kraja a tiež za výdatnej pomoci sponzorov, s podporou Mesta Skalica, skalických a regionálnych firiem, grantov i verejnosti.



Krátko o Zelenom dome

Zariadenie sociálnych služieb Zelený dom Skalica, ktorého zriaďovateľom je Trnavský samosprávny kraj (vznik 1992), je nízkokapacitným zariadením, ktoré poskytuje ambulantnú (denné služby) i pobytovú (týždenné, celoročné služby) formu sociálnych služieb. **Zelený dom poskytuje sociálne služby pre 36 klientov – deti i dospelých. Je určený pre znevýhodnených chlapcov i dievčatá, mužov i ženy.** Sídli na Čulenovej ulici v objekte bývalých jaslí a materskej školy, z ktorej postupne vzniklo moderné zariadenie sociálnych služieb poskytujúce sociálne služby znevýhodneným klientom. **Základom odbornej práce od počiatku existencie je psychologická a špeciálno-pedagogická diagnostika a dlhodobé pozorovanie prijímateľa sociálnej služby.** Na ich základe sa vypracováva individuálny plán, podľa ktorých sa stanovujú dlhodobé a krátkodobé ciele. Podľa

uvedených individuálnych plánov je poskytovaná starostlivosť presne podľa jeho jedinečných potrieb s cieľom rozvíjania jeho predpokladov, schopností a zručností. Pracovná alebo terapeutická činnosť prebieha v skupinách, ktoré sú rozdelené nie podľa veku, či mentálneho postihu, ale skôr podľa emocionálnych a sociálnych vzťahov, ktoré sa v skupine navzájom vytvárajú. Prácu v každej skupine zabezpečuje inštruktor sociálnej rehabilitácie, zdravotná sestra, resp. praktická sestra – asistent, sanitár a opatrovatelky. Vo výchovno-vzdelávacej skupine je uprednostňovaná individuálna forma výchovnej činnosti, tvorená podľa individuálnych plánov.

*pripravila Beata Mindášová, riaditeľka
ZSS Zelený dom Skalica
foto © TTSK a archív Zelený dom*



Ako jeden **nápad** zmenil život rodiny aj **celej komunity**

V Skalici vznikla jedinečná asistenčná služba, ktorá poskytuje pomoc seniorom, zdravotne znevýhodneným, ale aj rodičom, ktorí potrebujú postrážiť či odviezť svoje deti. Stoja za ňou manželia Václav a Barbara Sosnoví, ktorí sa rozhodli pretaviť svoje vlastné ťažké životné skúsenosti do zmysluplnej pomoci iným.

Za všetkým stojí príbeh

Václav bol vždy známy ako človek, ktorý nezištne pomáha. Spolu s manželkou Barbarou sa roky venujú charite. Oboch to priviedlo k štúdiu sociálnej práce v Skalici, kde žijú so svojimi dcérami. Život Václava a Barbary bol ešte donedávna úplne iný. Ich život sa točil okolo dvoch zamestnaní, ktoré mali obaja, aby si mohli dovoliť viac. Hektické tempo však narušili vážne zdravotné problémy, ktoré Václava na čas pripútali na lôžko. „Stratil som pamäť a nevedel som chodiť.

Museli sme prehodnotiť, čo je v našom živote skutočne dôležité. Pomoc od druhých z nášho okolia nám pomohla vstať na nohy,“ spomína Václav. Počas zotavovania začal Václav sem-tam pomáhať ľuďom – venčil psy, strážil deti či vybavoval nákupy. Ľudia mu za to začali ponúkať peniaze a on si uvedomil, že podobná pomoc je naozaj potrebná, a tak založili spoločnosť BVS, s.r.o. „Veril som, že tento projekt môže fungovať, pretože som videl, že deti, mamy, seniori

a rodinní príslušníci často potrebujú niekoho osloviť a nechcú zatažovať svoju vlastnú rodinu. Preto si radšej zaplatia niekoho, kto im pomôže. A ja som si zároveň spomenul na to, že pomoc druhým bola mojim druhým „ja“. Dnes už nehľadáme veľký príjem. Chceme robiť niečo zmysluplné, byť spolu, zdraví a spokojní,“ dodáva Václav. **A tak vznikla myšlienka poskytovať služby, ktoré umožňujú ľuďom zostať v domácom prostredí a zároveň odbremenit ich rodiny.**

Služby, ktoré pomáhajú každý deň

Každý deň je iný. **Ludia, ktorým pomáhajú, ich najčastejšie oslovujú s bežnými činnosťami okolo domu, alebo so sprevádzaním** – od ranného odvozu detí do škôl, cez pomoc s nákupmi a odvoz k lekárovi, až po asistenciu ľuďom pripútaným na lôžko. Počas prázdnin organizujú detské tábory. „*Deti majú u nás zabezpečený plnohodnotný program. Učíme ich starať sa o zvieratá, chodíme na výlety, spájame generácie,*“ dodáva Barbara. Samozrejmosťou je aj stráženie detí, seniorov či zdravotne znevýhodnených. V ponuke majú aj služby kvalifikovaného vodiča a špeciálneho kuriéra, ktorý spája doručovanie zásielok alebo vybavovanie úradných záležitostí s osobnou asistenciou.



Plány do budúcnosti

Po roku pôsobenia, dopyt po ich službách rýchlo rastie. Manželia preto hľadajú možnosti, ako ich rozšíriť. „*Radi by sme našli nové priestory, zamestnali viac ľudí a prispôbili sa ešte lepšie potrebám klientov. Vieme, že populácia starne a podobné služby budú čoraz potrebnéjšie,*“ hovorí Barbara. Záujem o ich služby vzbudzuje najmä flexibilita, individuálny prístup a snaha vyhovieť každému. „*Ak niečo sami nevládame, odporučíme spoľahlivých odborníkov, ktorí sú cenovo dostupní,*“ uzatvárajú manželia. Svoj projekt berú ako cestu, ktorá im pomohla nájsť nový zmysel života, prácu, ktorá ich naplňuje a zároveň pomáha celej komunite.

Pokrytie diery na trhu

Manželia si všimli, že služby zamerané na pomoc seniorom a rodinám v Skalici chýbajú. „*Doba sa mení a tlačí na deinštitucionalizáciu. Seniori chcú zostať doma, ale ich rodiny často nemajú čas sa o nich starať. Podobné problémy majú aj rodiny so zdravotne znevýhodnenými deťmi, najmä počas prázdnin, keď chýbajú krúžky či tábory,*“ vysvetľuje Barbara. Preto je ich pomoc pre mnohých obrovskou úľavou. S pomocou niekoľkých asistentiek – študentiek sociálnej práce a zdravotných sestier – sa im darí flexibilne reagovať na požiadavky klientov, pričom pracujú aj cez víkendy.



pripravila **Sára Surová**
foto © Peter Tokoš a archív BVSK



Gabriela Sedláková

Kráľovná oválu, ktorá bežala za nesmrteľnosťou

Talent, ktorý sa rodí raz za sto rokov – tak zneli slová uznávaného profesora Eugena Lacza, ktoré predniesol na európskom kongrese atletických trénerov v roku 1988. Gabriela Sedláková bola v tom čase vychádzajúcou hviezdou československej atletiky a v behu na 800 metrov vytvorila rekord, ktorý odolával neuveriteľných 37 rokov! Perfektne naštartovanú kariéru však ukončilo nešťastné zranenie. Prečítajte si životný príbeh jednej z mála športových osobností, ktoré preslávili Skalicu na medzinárodnej scéne.

Snívali ste už ako dieťa, že raz budete svetovou športovkyňou?

To veru nie (smiech). Vždy som chcela byť detskou lekárkou. Pomáhať a zmierňovať bolesť tým najzraniteľnejším z nás.

Cesta osudu sa však vybrala iným smerom...

Asi to tak malo byť. Otec bol futbalový tréner a k športu sme mali už od malička blízko. Keď sme sa spolu s ním presťahovali do Skalice, kde dostal príležitosť trénovať mužský oddiel, zrazu sme boli na „letňáku“ ako doma.

Tam ste sa dostali prvýkrát do kontaktu s atletikou?

Áno, ale nebolo to tak, že by som sa jej chcela venovať. Mne učaril tenis. Keďže sme však boli štyri sestry – Eleanóra (66), Katarína (64), Marika (62), Gabriela (57) – a podmienky v tej dobe boli, aké boli, nemohla som si dovoliť kúpiť si potrebné vybavenie.

Atletika teda bola takou záložnou voľbou?

V areáli pôsobila Olympia (pozn. dievčenský atletický oddiel) a otec ma nabádal, aby som to vyskúšala.

Zrejme v tú chvíľu ani len netušil, aké dôležité rozhodnutie ste urobili.

Dnes som za to veľmi vďačná. Neviem si ani predstaviť, ako



Stretnutie dvoch veľikánok osemstovky. Gabriela Gajanová vystriedala po 37 rokoch Gabrielu Sedlákovú ako nová slovenská rekordmanka! (1:58,22 min)

by sa môj život vyvíjal, keby som sa tak nerozhodla.

V Olympii v tom čase pôsobil Juraj Zapletal, ktorý bol v podstate žijúcou legendou. Čo pre vás znamenal ako tréner?

On bol v prvom rade úžasný človek. Niečo ako náš druhý rodič. Nebol to taký ten typický prísny typ trénera. Mal svoju autoritu, to áno. Ale vždy k nám pristupoval ako ku svojim deťom. Nikdy nás nepretrénoval, vedel nájsť naše limity a krok po kroku s nimi pracovať. Viedol nás k rôznym disciplinám, vďaka čomu sme

si zlepšovali našu všestrannosť. A nás to tým pádom veľmi motivovalo. Boli sme tak skvelý kolektív, že sme nosili jeden úspech za druhým.

Olympia za svojich 35 rokov existencie skutočne vychovala stovky skvelých športovkýň...

Olympia bola pojem v celej republike. A pre mňa osobne to bol dôležitý odrazový mostík do veľkej atletiky.

Kam smerovali vaše kroky zo Skalice?

Do Trenčína, kde si ma pod svoje krídla zobral tréner Vladi-



Gratuluji ke stříbrné medaili!

Jarmila Kratochvílová | telegram z 18. júla 1986

mír Duda. Vtedy som sa začala venovať 800-ke a štafete, hoci dnes už viem, že som sa mala rozhodnúť inak.

Ako to myslíte?

Po skončení aktívnej kariéry som v rámci rekonvalescencie podstúpila biopsiu svalu. Ukázalo sa, že regenerácia mojich svalových vlákien by bola vhodnejšia k behu na 400 metrov. A v tejto disciplíne by som pravdepodobne dosiahla aj väčších úspechov.

Zaujímavá skutočnosť. Cez to všetko ste však na 800-ke dosiahli úžasné výsledky. A práve v Trenčíne sa to všetko začalo.

Už vo svojich 16 rokoch, ešte ako členka skalickej Olympie,

som bola slovenskou ženskou jednotkou na 800 m. Ale áno, pod trénerom Dudom som zažila svoj prvý veľký úspech na medzinárodnej scéne. Bolo to v roku 1985 v Cottbuse. Moje prvé juniorské majstrovstvá Európy. V mŕtvom dobehu som vtedy získala zlatú medailu spoločne s Rumunkou Pinteovou. Bolo to plece na plece, na milimeter rovnaký výsledok.

Musel to byť úžasný pocit!

To skutočne bol.

O rok neskôr ste už štartovali na juniorských majstrovstvách sveta v Grécku, kde ste získali striebornú medailu.

Na túto výpravu nikdy nezaбудnem. V Aténach bolo vtedy

príšerne horúco a my sme samozrejme využili náš voľný čas, aby sme si pozreli všetky pamiatky. Dostala som však úpal. A zrazu večer pred pretekmi, v čase, kedy som mala regenerovať a pripravovať sa, som bola na kalciových injekciách. To však nebola jediná prekážka. Počas pretekov som sa celý čas držala vpredu a de facto som tak rozrážala vzduch pre všetkých za mnou. To, aj skutočnosť, že som bola kvôli úpalu čiastočne oslabená, ma stálo prvé miesto.

Strieborná medaila je ale parádny úspech.

Určite áno. Poriadne som si to však uvedomila až po pár hodinách.

Prečo?

Prišiel mi telegram, ktorý znel takto: „*Gratuluji ke stříbrné medaili! Jarmila Kratochvílová.*“ Zrazu som sa cítila ako veľká hviezda. Nestáva sa každý deň, že vám napíše svetová rekordmanka. Bola to pre mňa obrovská pocta aj vzpruha zároveň.

Bola vaším vzorom?

Keď som začínala, veľmi som obdivovala Tatánu Kocembovú. Potom som si však kúpila knihu o Jarmile Kratochvílovej a tá ma veľmi inšpirovala. Takže áno, bola mojim vzorom a o to viac ma to hrialo u srdca.

Stretli ste sa s ňou niekedy aj na pretekoch?

Viackrát. Najsilnejšia spomienka sa mi však viaže na august 1987, kedy som ju v Třinci ako úradujúcu majsterku sveta a svetovú rekordmanku porazila. Bol to neopísateľný pocit.

V tej dobe ste si pripísali aj rekord, ktorý ste držali neuveriteľných 37 rokov (!)

Áno, to bolo na Grand Prix IAAF v Západnom Berlíne. Dobešla som síce štvrtá, ale v rekordnom čase 1 minúta, 58 sekúnd a 37 stotín. Pamätám si, že naša najúspešnejšia slovenská strednotratiarka v histórii, Lucia Hrivnák Klocová, povedala, že tento rekord už nikdy nikto neprekoná. A predsa sa tak stalo. Trvalo to síce takmer štyri dekády, ale Gabriela Gajanová to zvládla. Asi to tak malo byť, že musí prísť až moja menovkyňa (smiech).

To však nebol jediný pamätný zápis, ktorý ste vytvorili. S časom 2 minúty, 2 sekundy a 24 stotín ste vytvorili aj halový rekord, ktorý pre zmenu vydržal 27 rokov!

Pravda. A ten bol prekonaný len o 4 stotiny! Ale na to rekordy sú, aby sa prekonávali. V tom je šport krásny, že sme stále motivovaní posúvať svoje hranice. Dokázať, že naše limity sú vyššie ako tie, ktoré

ukázali druhí. Stále máte kam stúpať. Mňa teší, že som toho mohla byť načas súčasťou.

Zrejme najväčší úspech však pre vás bola strieborná medaila na MS 1987 v americkom Indianapolise. Alebo sa mýlim?

Nemýlite. Skutočne to bol pre mňa najväčší zážitok. Zrejme aj preto, že som dodnes jedinou Slovenkou, ktorá kedy stála na stupni víťazov.

Aké to pre vás bolo – vycestovať do Ameriky, vidieť iný svet,**zažiť tú atmosféru veľkého štadiónu?**

Bolo to niečo celkom iné, ako som poznala dovtedy. Ale bola som neskutočne odhodlaná. Vôbec som nepocitovala nervozitu, práve naopak. Užívala som si každú jednu chvíľu. Všetko sa zišlo tak, ako malo. Pamätám si, že v predvečer pretekov som videla na hotelovej izbe v televízii Martinu Navrátilovú. Nepamätám si už, čo sa jej vtedy podarilo vyhrať, ale v ten moment som si povedala – Gabika, aj ty budeš zajtra





Prílet medailistov z Indianapolis

Jozef Pribilinec so striebornou medailou zo závodu na 5 km v chôdzi, Gabriela Sedláková so striebornou medailou z behu na 800 metrov a Ján Zvara s bronzom v súťaži výškarov.

úspešná a privezieš domov medailu! A tak sa aj nakoniec stalo.

V tomto preteku ste mali úžasný finiš. Ako by ste si nechali všetky sily do cieľovej rovinky!

V poslednej časti sa mi podarilo predbehnúť Slobodanku Čolović, s ktorou sme boli dobré priateľky, a nakoniec aj Kirjuchinovú. Ak by som mala ešte pár metrov, možno by to stačilo aj na Wachtelovú. Striebro však bolo obrovským úspechom.

Sledovali tento pretek aj vaši príbuzní?

Áno. Aj keď otec hovoril, že mama sa ani nepozerala.

Gabriela Sedláková

***2. marca 1968 v Topolčanoch**

Československá atlétka a odchovanka skalickej Olympie, ktorá dosiahla významné úspechy v behu na 800 metrov. Vyše 37 rokov bola držiteľkou slovenského rekordu v tejto disciplíne. Za svoje mimoriadne športové výkony bola v roku 2024 uvedená do Siene slávy slovenskej atletiky.



1985 – MEJ

1987 – MČSSR + HM ČSSR

1988 – MČSSR + HM ČSSR

1989 – MČSSR

1991 – MČSFR

1992 – HM ČSFR



1985 – HM ČSSR

1986 – MSJ

1987 – HMS

1990 – MČSFR

1992 – MČSFR

Po celý čas mala ruky pred očami (smiech).

Uvedomili ste si vtedy, že patríte medzi svetovú špičku?

Vtedy bezprostredne po pretekoch ani nie. Keď sme však prileteli do Prahy, kde nás na letisku čakalo mnoho novinárov a ja som stála po boku Jána Zvaru a Jozefa Pribilince, našich významných reprezentantov, zrazu ma ten pocit ovládol. Došlo mi, čo som dokázala a že som jedna z nich – že medzi československú špičku patrí aj meno Sedláková. Bol to krásny pocit. Pociť, že všetky tie roky driny a odriekania stáli za to.

Aký bol život Gabriely Sedlákovej po tejto úžasnej americkej jazde?

Ako na hojdačke (smiech). Stala som sa štvornásobnou majsterkou ČSSR, štvornásobnou halovou majsterkou ČSSR a atletika ma stále napíňala.

Kam viedli vaše kroky z Trenčína?

Do Bratislavy, kde ma začal trénovať Eugen Laczo. Ja som vždy chcela zostať na Slovensku a preto som aj odmietla ponuku odísť do AŠK Praha. Lanárili ma, hovorili mi, že majú pre mňa sparingového partnera, ale povedala som nie. Pán Laczo bol inak jeden z tých, ktorí vo mne videli potenciál na 400-ku. Povedal, že ak by ma v živote stretol skôr, od začiatku by ma smeroval do tejto disciplíny. Dnes ma to mrzí, pretože viem, že by som zo seba vedela dostať ešte viac.

Čo bol zlomový okamih vašej kariéry?

Sústredenie vo Vysokých Tatrách v zime 1992. Pamätám si na to ako včera, pretože všade naokolo bolo bielo ako z rozprávky. V rámci prípravy som behala vzdialenosť medzi Hotelom Fis a Patria na Štrbskom plese. Pri poslednej dráhe som však veľmi nešťastne doskočila na kúsok snehu, pod ktorým bol ľad, a vyvrtla som si chrbticu. Hneď som si uvedomila, že to nebude dobré. A veru nebolo. Zranenie ma na rok vyradilo z plnej záťaže a ja som si zrazu musela začať hľadať sponzora, aby som sa dokázala vrátiť do profesionálneho zápolenia. Ako čas pribúdala, moja šanca vrátiť sa bola stále menšia, až som si definitívne povedala – **stačilo!**

V tú chvíľu ste sa úplne rozlúčili s atletikou?

Úplne. Bola som unavená, vyhoretá, jednoducho na dne svojich síl. Potrebovala som urobiť toto rozhodnutie, inak by som sa nevedela v živote posunúť ďalej.

Ked' sa obzriete naspäť, urobili by ste dnes niečo inak?

Skúsila by som sa preorientovať na 1500-ku. Dnes som presvedčená o tom, že v tejto disciplíne by som sa vedela vrátiť do súťažného kolotoča.

Čo nasledovalo po konci športovej kariéry?

Urobila som si štátnice (C2) z anglického jazyka a začala som učiť. Pôsobila som v Bratislave, neskôr v Brne a nakoniec som sa usadila v Skalici.

Venujete sa vyúčbe jazyku dodnes?

S angličtinou som na tom podobne, ako svojho času s atletikou (smiech). Potrebujem si od nej oddýchnuť. Rada

skúšam nové veci. Urobila som si opatrovateľský kurz a dnes pracujem v domove dôchodcov v susednom Holíči.

A čo atletika? Neláka vás odovzdať svoje skúsenosti ďalším generáciám?

Vnútorne to cítim tak, že trénovanie nie je pre mňa. K atletike samotnej si však pomaly nachádzam cestu späť a dnes už rada a s veľkým záujmom sledujem každý jeden pretek. Znova sa mi vracia ten krásny pocit.

pripravil **Juraj Chovanec**
foto © Ján Súkup & Petr Berger, Libor Hajský – archív ČTK





Fifinova zastávka pri zdravotnom stredisku

Mesto Skalica v závere minulého roku vybudovalo novú autobusovú zastávku Pod Hájkom, ktorú venovalo pamiatke učiteľa Pavla Fürstenzellera st., prezývaného tiež „Fifina“. Slávnostného otvorenia, ktoré sa uskutočnilo 17. decembra, sa spolu s vedením mesta zúčastnil aj jeho syn Pavol a najbližšia rodina. Ako sa podelil s prítomnými hosťami, vie si živo predstaviť, čo by pri tejto príležitosti jeho nebohý otec nadšene povedal: „**Julinko, já mám vlastní zastádku!**“

Pán Fürstenzeller patril k uznávaným maliarom na Záhorí a k jedným z najvýznamnejších osobností nášho mesta. Aj keď nebol skalickým rodákom, ako Skaličan sa vždy cítil a naše mesto si doslova zamiloval. Rád objavoval všetky jeho kúty a často strávil hodiny len tak túlaním sa po meste na svojom skladacom bicykli. So skicárom, s fotoaparátom a s rybárskou stoličkou. A keď ho niečo zaujalo, vždy sa pri tom na chvíľu pristavil. Tak vzniklo množstvo jeho obrazov, z ktorých práve jeden –

s názvom Študentská – zdobí dizajn novej zastávky. Mesto by touto realizáciou rado založilo tradíciu, v rámci ktorej by autobusové zastávky niesli odkaz významných skalických osobností. Každá z nich by mohla rozprávať svoj príbeh a pripomínať tvorbu, myšlienky alebo činy ľudí, ktorí formovali kultúry a historický obraz Skalice. Zastávky by sa tak stali nielen praktickou súčasťou verejného priestoru, ale aj miestom, kde sa minulosť spája s prítomnosťou.

pripravil **Juraj Chovanec**
foto © Peter Tokoš





PRIPRAVUJE SA PROJEKT
na rekonštrukciu Šport hotelu



www.enomd

PODALI SME PROJEKT
na obnovu atletickej dráhy
ZŠ Strážnická



PODALI SME PROJEKT
na obnovu Mestskej l'adovne

opredu.sk



ZÍSKALI SME NOVÉ VYBAVENIE
pre dobrovoľných hasičov



Kaplán Mário Jančovič:

Stopy Afriky vo mne

Náš súčasný svet je rozdelený na štyri svety. My tu na Slovensku patríme, či si to uvedomujeme alebo nie, medzi najbohatšie štáty sveta a teda medzi krajiny patriace do prvého sveta. Ostávajú teda ešte ďalšie tri svety. Ja som mal to šťastie niekoľko rokov svojho života prežiť práve v tých najchudobnejších krajinách a som za to veľmi vďačný.

Moje prvé stretnutie s chudobou a radikálnou zmenou kultúry sa odohralo vo východnej Afrike, presnejšie v štáte Keňa

a jej hlavnom meste Nairobi, kde som ako dobrovoľník spolupracoval na projekte, ktorý bol zameraný na tzv. „street-

children“ – teda deti, chlapcov a dievčatá, ktoré z rôznych dôvodov žili na ulici. Najčastejším dôvodom, pre ktorý tieto

deti končili na ulici, bola finančná neschopnosť rodičov postarať sa o nich. Na ulici deti vytvárali skupiny, ktoré sa orientovali na organizovaný zločin a typickým pre nich bola konzumácia drog. Dievčatá boli už od útleho veku nútené do prostitúcie a žobrania. Prakticky každý deň som sa mohol stretávať s deťmi, ktoré boli pod vplyvom omamných látok či lepidla, ktoré im miestni podnikatelia ponúkali za rôzne drobné práce, napríklad za zber papiera či kovov. **Na otázku, prečo tieto deti fetujú lepidlo či iné drogy, som dostal odpoveď od jedného z nich: „keď fetujem, necítim hlad a samotu“.** Moja úloha ako dobrovoľníka spočívala v trávení času s týmito deťmi. Najviac som vnímal ich bytostnú potrebu lásky, ktorá sa im v živote nedostávala. Spolu sme sa učili počítat príklady z matematiky, či čítali texty v angličtine. Do Afriky som si doniesol gitaru a spolu s deťmi sme sa učili rôzne pesničky aj v ich rodnom jazyku – swahilčine. Ich spevy a tance boli neskutočné a doteraz mi znejú v hlave. Dostávali u nás teplé jedlo, mali možnosť si vykonať osobnú hygienu či jednoducho si oprat' svoje veci. Do projektu chodili aj učitelia, ktorí ich učili šiť topánky či futbalové lopty. A ja som žasol, aké šikovné tieto deti boli a koľko záujmu venovali vzdelávaniu. Milovali hrať futbal, a tak sme často chodievali na miestne „ihrisko“ (rozumej lúku s vysokou trávou), kde sa nám lopta občas stratila tak, že sme ju nevedeli nájsť. Mojmým prekvapením bolo, keď chalani povyzúvali svoje topánky a nechali si pri hre na nohe iba jednu. Dozvedel som sa, že takto ich ušetria do budúcnosti.

Veľkou školou pokory pre mňa bolo, keď ma deti vzali na miesto, kde trávili svoj čas a taktiež prespávali. Častokrát to boli smetiská, staré sklady

alebo priestory pod mostami. Obvyklé bolo vidieť ich v noci zabalené do kartónových krabíc, ležiac na ulici. **Ďalšou lekciami pre mňa bolo, že si na nič nestážovali a snažili sa žiť život najlepšie ako vedeli. Dokonca mi svojím prístupom k životu boli povzbudením, keď ma ubezpečovali v tom, že Boh o nás vie a postará sa, keď mu budeme dôverovať.** Práve to boli pre mňa momenty, ktoré ma usvedčovali, koľko zbytočných vecí vo svojom živote žijem.

Úplne inou skúsenosťou pre mňa bolo, keď som zavítal do niektorej rodiny a mohol

utkvie viacero situácií, keď mi vo svojej chudobe dali to posledné, čo mali doma.

S radosťou rozprávam v školách našim deťom na Slovensku o svojich skúsenostiach z rozvojových krajín. Často dostanem otázku, či táto skúsenosť nejakým spôsobom zanechala stopu v mojom živote. Uvedomil som si, koľko toho človek k životu (ne)potrebuje a naučil som sa, ktoré hodnoty sú v živote skutočne dôležité. Tiež som sa naučil vážiť si veci, ktoré som dovtedy vo svojom živote bral ako samozrejmosť, napríklad čistú pitnú vodu, strechu nad



na vlastné oči vidieť spôsob ich života. **Afričania sa vo všeobecnosti riadia heslom: hosť do domu, Boh do domu a tomu vždy prispôsobili aj spôsob pohostenia, keď na stôl položili to najlepšie, čo práve doma mali.** Niekedy to bola jednoduchá placka – čapati, pripravená na ražni, alebo kaša zložená z múky a vody – ugali. Najviac ma fascinovalo ich úprimné a štedré srdce, ktoré spolu s pokrmom dávali na stôl. V pamäti mi natrvalo

hlavou, do ktorej nezateká alebo jogurt, ktorý si môžeme vytiahnuť z chladničky. **Naučil som sa, že hodnota ľudského života nezávisí od toho, čo mám, ale od toho, kým som. Lebo svoj život a svoje dary som nedostal pre seba, ale aby sa stali darom a požehnaním pre ostatných.**

pripravil **kaplán Mário Jančovič**
foto © Peter Kanda a archív pána kaplána



Mládežníci pomáhali deťom

Mládežnícky parlament mesta Skalica usporiadal 20. decembra 2024 Benefičný vianočný koncert v priestoroch Jezuitského kostola v Skalici. Na koncerte vystúpili žiaci a žiačky základných a stredných škôl. Vyzbieraná suma putovala Centru pre deti a rodiny v Skalici.

Predvianočný čas so sebou prináša nielen zhon a stres okolo príprav na Štedrý večer, no je tiež obdobím, keď sme si navzájom bližšie. Pripojiť sa k vlne vzájomnej pomoci sa rozhodol aj Mládežnícky parlament mesta Skalica usporiadaním Benefičného vianočného koncertu. Sviatočnú atmosféru umocnili nádherné priestory Jezuitského kostola v Skalici, ktoré sa rozozvučali piesňami, básňami a nechýbal ani tanec.

S pestrú paletou umeleckých predstavení vystúpili študenti a študentky základných a stredných škôl. Medzi účinkujúcimi boli všetky vekové kategórie od najmenších detí, až po maturantov. Večer otvorili účinkujúci

z divadelného krúžku pri **Základnej škole Vajanského** s hrou *Vianočný šašo*. Deti z Vajanského sa neskôr predstavili aj s tancom na známu retro vianočnú pesničku *Zima, zima*. Skupinka zo **Základnej školy Strážnická** nás potešila rovno tromi vystúpeniami, a to tancom *Vločky* či piesňami *Traja králi* a *Povedzte nám pastuškovia*. Zaspievali aj žiaci a žiačky **Súkromnej základnej školy Štvorlístok**, a to koledu *Svieť nám stromček jagavý*, neskôr sa tiež predstavili s pásmom klasických vianočných básničiek či tancom *Vianočná pekáraň*. Originálnym číslom bolo vystúpenie saxofonického chlapčenského kvarteta s piesňou *Hey Jude*.



Zahanbiť sa nenechali ani starší

Počas benefičného koncertu zazneli hneď dve gitarové sóla. Skladbu *Your Decision* na elektrickej gitare zahral Dejan Malina zo **Súkromnej strednej odbornej školy Via Humana** a spevácko-gitarové číslo predviedla aj gymnazistka Aneta Stančiaková s baladou *Nothing Else Matters*.

Gymnázium v Skalici reprezentovala aj skupina žiakov s divadelnou hrou *Perinbaba* a tiež Lenka Ondírková s piesňou *The Christmas Song*. So speváckym vystúpením sa predviedla aj gymnazistka Sára Chocholáčková, ktorá v zborovom sprievode detí zaspievala pieseň *Vánoce na míru*.

Úplne iný žáner malo tanečné vystúpenie **Dárie Babicovej, študentky Strednej zdravot-**

níckej školy v Skalici, ktorá sa tancu venuje aj profesionálne. Dária sa predstavila moderným scénickým tancom na pieseň *How Do I Say Goodbye*. „Vystúpenie bola čistá improvizácia, nechala som sa inšpirovať hudbou a tancovala tak ako som to cítila. Rada som sa zúčastnila koncertu a pomohla detičkám,“ hovorí o svojom čísle Dária.

V závere večera vystúpil aj **Samuel Michalovič z Centra pre deti a rodiny** s ľudovou piesňou *U muziky su já chlap*. Organizátori si však pre divákov pripravili aj malé prekvapenie. **Ako posledná zaznela klasická koleda *Tichá noc* v podaní všetkých účinkujúcich a členov Mládežníckeho parlamentu mesta Skalica.**



Prepájanie škôl aj pomáhanie deťom

Dôležitým motívom Benefičného vianočného koncertu bola práve spolupráca medzi školami. Každá škola si zväčša organizuje svoje besiedky individuálne a práve podujatie Mládežníckeho parlamentu vytvorilo platformu, kde mali všetky školy možnosť prezentovať sa cez umelecké vystúpenia svojich žiakov a žiačok na jednom mieste.

Hlavná koordinátorka podujatia Sára Chochoľáčková dúfa, že koncert bol prvou lastovičkou dlhodobej spolupráce medzi skalickými školami a Mládežníckym parlamentom. „*Chceli sme ukázať, že je možné spojiť sa pre dobrú vec. Zapojili sa rôzne školy aj deti rôzneho veku a nakoniec tak vzniklo unikátne podujatie. Veríme, že bude pokračovať aj v ďalších rokoch,*“ hovorí Sára Chochoľáčková.

Koncert bol zároveň prvým oficiálnym podujatím Mládežníckeho parlamentu. Hlavným

cieľom však bola finančná pomoc deťom.

Návštevníci koncertu mali možnosť prispieť ľubovoľnou sumou do pripravenej pokladničky alebo si mohli kúpiť niektorý z výrobkov, ktoré pripravili deti z centra.

„*Myšlienka Mládežníckeho parlamentu mesta Skalica usporiadať benefičný vianočný koncert na podporu CDR Skalica nás veľmi potešila,*“ hovorí o podujatí Marta Nováková, riaditeľka Centra pre deti a rodiny v Skalici.

„*Svojím príkladom dali návod, ako byť aktívni, vnímaví, tvoriví, empatickí a nebyť ľahostajní k problémom dneška. V mene detí CDR Skalica im ďakujem za odvahu pustiť sa do usporiadania tohto podujatia.*“ **Celkovo sa na koncerte vyzbieralo 915 eur.** Sumu odovzdá parlament v plnej výške a bude použitá na spiestrenie a skvalitnenie života detí v detskom domove.

Pomáhame po celý rok

Vianoce nie sú ani zďaleka jediným obdobím v roku, ktoré ponúka priestor pre dobročinné aktivity v rámci mesta. Harmonogram podujatí Mládežníckeho parlamentu zahŕňa každý mesiac akcie rôzneho druhu a veľká časť z nich má charitatívny rozmer.

Najbližšie budú mať Skaličania a Skaličanky napríklad možnosť podieľať sa spolu s nami na environmentálnych aktivitách ku **Dňu Zeme**. Marec bude opäť mesiacom kníh, a tak pri tejto príležitosti chystáme **knižnú súťaž a besedu s autorom**.

V apríli si okrem iného pripomenieme **Svetový deň povedomia o autizme** rôznymi edukačnými aktivitami a chýbať nebude ani program k **Medzinárodnému dňu detí**. Rovnako bude počas celého roka dopĺňať náš hlavný program menšia alebo väčšia dobrovoľnícka výpomoc na iných podujatiach v rámci mesta.



Ak máte aj vy záujem podieľať sa na našich aktivitách alebo vás zaujíma činnosť Mládežníckeho parlamentu mesta Skalica, neváhajte nás kontaktovať na našich komunikačných kanáloch.

pripravila **Bc. Tatiana Turisová**
foto © archív Mládežníckeho parlamentu mesta Skalica



Na ostrove lásky rozbehla svoje umenie a otvorila vlastný masážny salón

Street art sa často kedysi spájal s vandalizmom, no dnes je uznávaným umením, ktoré dokáže premeniť verejné priestory na galérie pod holým nebom. Veľkoformátové maľby, hlboko premyslené a prepojené s mytológiou, tvorí na Cypre na medzinárodných festivaloch, aj na objednávku, rodáčka zo Skalice, **GABRIELA JÚNOŠOVÁ**. Na ostrove, kde podľa gréckej mytológie vystúpila bohyňa lásky a krásy z mora, žije už 22 rokov a v súčasnosti sa živí ako street art umelkyňa, inštruktorka jogy a masérka, pričom vedie aj vlastný salón.

Ako skalická rodáčka žijete už 22 rokov na Cypre. Čo vám najviac chýba zo Skalice?

Skalica je moje rodné mesto, kde som prežila celé moje detstvo a školské roky. Mám na toto obdobie len dobré spomienky. Rada sa sem vraciam za rodinou a priateľmi, ktorí mi na Cypre najviac chýbajú.

Čo vás priviedlo k tomu, že ste odišli zo Slovenska do zahraničia?

K maľovaniu som mala blízko už od detstva – namiesto poznámok som na hodinách kreslila obrázky či tváre učiteľov. Po strednej škole som sa chcela venovať umeniu aj ďalej, no na umeleckú školu som sa nedostala. Vtedy som sa rozhodla odísť do zahraničia a skúsiť niečo nové. Začala som pracovať ako au-pair. V Nemecku a Holandsku som sa starala o malé deti, neskôr v Rakúsku o imobilnú dôchodkyňu. Keď som prišla naspäť na Slovensko, mala som veľký záujem študovať a pracovať ako masérka. Plány sa znovu zmenili v okamih, keď som mala možnosť vycestovať do zahraničia a ísť si privyrobiť. Tentokrát bol mojou destináciou Cyprus. Začala som pracovať v reštaurácii ako pomocná sila v kuchyni, kde som spoznala môjho manžela – majiteľa reštaurácie. Máme spolu jednu dcéru.

Kedy nastal ten zlom a začali ste sa venovať umeniu, konkrétne street artu?

Mojej najväčšej záľube, maľovaniu, som sa venovala popri práci, vždy, keď sa dalo. Po desiatich rokoch sme sa s manželom rozviedli a ja som sa ocitla v ťažkej situácii – zostala som s dcérkou sama na Cypre a bez práce. Úplnou náhodou som však pri prechádzke so psom stretla redaktora miestneho časopisu, ktorý ma zoznámil s organizátorom prvého street art festivalu na Cypre. Dostala som možnosť zúčastniť sa tohto medzinárodného podujatia a následne aj ďalších.

Mali ste možnosť zúčastniť sa street art festivalov aj mimo Cypru?

Boli možnosti aj pozvánky spolupracovať a cestovať po celom svete s druhými umelcami a organizáciami, no na mňa doma čakala dcérka.

Ale svojej záľube ste sa neprestali venovať.

Objednávky na maľby som mala od súkromníkov, ktoré som podľa možností zobrala.



Popritom ste sa začali venovať masážam?

Na Slovensku sa mi štúdium masáže nepodarilo začať, a preto som v roku 2019 začala študovať a pracovať ako masérka priamo na Cypre. O dva roky neskôr som si otvorila svoj vlastný salón. Špecializujem sa na thajské masáže a reflexológiu. Okrem toho som aj inštruktorkou jogy a momentálne pokračujem v štúdiu čínskej medicíny, akupunktúry, tai chi.

Otvorenie vlastného masážneho salónu je veľký krok. Boli prekážky, ktorými ste si museli prejsť, než ste začali svoj vlastný biznis?

K tomu sa viaže zaujímavý príbeh. Hľadanie správneho miesta, kde otvoriť svoj vlastný salón bol asi najväčší problém. Po dlhom čase som našla celkom dobré miesto. Všetko išlo podľa plánu, ale keď som bola pripravená spraviť tento veľký krok do neznáma, povedali mi nie. V podstate som bola zasa na bode nula. Keď som prišla domov a zaparkovala pri budove, kde bývam, išiel okolo majiteľ. Celá budova má na prvom poschodí 3 byty a dole 3 obchody, ktoré sú prenajaté už dlhú dobu. Len tak z čista-jasna vyletela zo mňa otázka, či z jed-

ného obchodu náhodou nechcú nájomníci odísť. Majiteľ sa na mňa pozrel, že čo to hovorím. Ja som, samozrejme, len žartovala. Za 6 dní mi zaklopal na dvere, že aktuálni nájomníci odchádzajú, a či ten obchod naozaj chcem. A takto som sa dostala k môjmu vysnívanému salónu, ktorý je hneď dva krôčiky pod mojím bytom.

Keď sa vrátíme späť k vašej tvorbe. Byť umelcom nie je práve ľahké. Myslíte, že by sa s tým dalo užiť?

Áno, nie je to ľahké a istota tam nikdy nie je. Ale z toho mála umelcov sa len málu podarí aj veľmi slušne zarábať.

Chcem dať ľuďom podnet na zamyslenie.

Street art je veľmi špecifická forma umenia. Mali ste s tým predtým nejaké skúsenosti?

Moja prvá skúsenosť s maľbou na stenu bola dávno, pred viac ako 27 rokmi v Skalici, konkrétne v Orlovni. Asi po piatich rokoch každenného života na Cypre som pocítovala nutnosť začať maľovať na veľké plátno (olejovými farbami). Dala som si spraviť veľký rám 2m x 3m a kúpila plátno. Maľbu – príbeh na tomto veľkom plátne, som dokončila za štyri roky.

Takže vás veľké plochy vždy lákali. Ako ste sa cítili, keď ste maľovali na street arte?

Moja prvá stena na street arte bola veľká výzva. Stena mala 10m x 10m a mala som na to asi týždeň. Samozrejme, práca s olejovými farbami na plátno sa nedá porovnávať s maľovaním na stenu. Keď sa začína maľba na veľkej ploche, treba si naznačiť body, kde sa asi nachádzam, aby keď sa už vyjde hore na stenu, mohli vzniknúť prvé náčrty. Potom už je to jednoduché. Cítila som sa voľná, bola som vonku, mohla som dýchať, cítila som sa ľahko a spokojne. Aj keď ma ľudia z diaľky videli maličkú maľovať niekde na stene, ja som mala krásny výhľad z veľkej výšky. Bol to pocit, že aj taký malý človečik môže spraviť taký veľký rozdiel.



Ako prebiehal festival?

Medzinárodný street art festival bol na Cypre vždy veľká udalosť. Všetko financovalo mesto, veľa sa natáčalo. Robili sa aj rozhovory s umelcami v priamom prenose. Každému z umelcov bol poskytnutý priestor na maľovanie. Tým priestorom boli veľké budovy, kde mohli umelci realizovať svoju tvorbu. Zoznámila som sa a pracovala som s profesionálnymi umelcami z celého sveta. Po ukončení festivalu sme mali posedenie na mestskom úrade, kde sme dostali poďakovanie za zúčastnenie sa a cenu za našu super prácu.

Ako by ste charakterizovali vašu tvorbu? Aké témy vás zaujímajú?

Inšpirujem sa prírodou, históriou a mytológiou. Moja tvorba je zložená z jednotlivých obrázkov, ktoré spolu vytvárajú nejaký príbeh. Chcem dať ľuďom podnet na zamyslenie.

Ako na vaše diela reagujú miestne komunity ľudí?

Keďže je tento ostrov spätý s mytológiou, tak moje maľby sa miestnym obzvlášť páčia a týmto som si ich hneď získala na prvom street art festivale na Cypre.

“ Bud’te vdáční za všetko dobré, čo sa vám v živote udeje. Aj za to zlé, lebo to vás posúva vpred. Tak ako mňa.



Viete nám uviesť príklad?

Ťažko je celú moju tvorbu opísať slovami, pretože obrazy často hovoria vlastným jazykom. Môžem však uviesť jeden konkrétny príklad – **mal'bu Cyprus, morská panna Stredozemného mora** (na obr. vľavo – pozn. red.). Majiteľka domu bola taká nadšená, že k obrazu napísala báseň. Toľko krásy, toľko harmónie.

jej poznámka, ktorú možno preložiť do mnohých jazykov: stále v mojom srdci znie ako báseň podobná nasledujúcej: „A ako tam stála, skvelá ako bola, s vedomím, že napriek všetkej jej kráse a všetkým jej chybám, mohla urobiť rozdiel. Uvedomila si, že aj v tak veľkom oceáne, aký je tento, všetci by mali pôsobiť ako jeden celok. A otvorila náruč, privítala všetkých bojovníkov, rebelov, zločincov a odpadlíkov vo svojom kráľovstve, so sľubom, že im ukáže, že všetko je možné, ak len veríš.“ Táto báseň ma presvedčila o tom, že umenie dokáže ľudí osloviť a spojiť bez ohľadu na jazyk alebo hranice.

Je niečo, čo by ste na svojich dielach vo verejnom priestore nikdy nezobrazili?

V žiadnom prípade by som nemalovala tematiku brutality a agresie. Chcem, aby moje mal'by vyvolávali v ľuďoch príjemné pocity.

Pracovať s profesionálnymi umelcami z rôznych krajín sveta je určite obohacujúce.

S niektorými umelcami sme sa navštevovali a stretávali popri práci. S inými sme si navzájom vymenili svoje skúsenosti ohľadom rôznych techník tvorby a inšpirovali sa navzájom. S niektorými som dodnes v kontakte.

Umelci majú počas tvorby dobré i zlé obdobia, kreatívne aj tie menej kreatívne. Ako to bolo u vás?

Paradoxne, obdobie po rozvode bola najnáročnejšia časť môjho života, ale zároveň najkreatívnejšia. Cítila som sa sama zúfalá a na dne. Práve toto obdobie v týchto podmienkach mi pomohlo znovu nájsť kreativitu a odvahu. Tvorbu som rozšírila o dizajn – začala som maľovať na vlastnoručne ušité oblečenie a doplnky. Následne som začala vyrábať unikátne plstené bábiky a karikatúry na zákazku. Darilo sa mi. Behala som s mojimi produktmi po

festivaloch po celom Cypre. Mala som on-line obchodíky aj na slovenskej predajnej platforme Sashe.sk.

Čo bolo pre vás ako cudzinku najťažšie?

Určite jazyková bariéra, a hlavne to, že som tam bola sama a ďaleko bez blízkych.

**Prečo ste sa rozhodli zostať na ostrove natrvalo?**

Na Cypre som si obľúbila pokojnejší a menej stresujúci životný štýl. Milujem, že bývam hneď u mora a môžem si užívať teplé slnečné počasie takmer celý rok. Miestna strava plná zeleniny, ovocia a plodov mora je jedným z dôvodov, prečo sa tu cítim tak dobre.

Čo vás zahraničie naučilo?

Naučilo ma samostatnosti, novému jazyku a celkovo ma presťahovanie do zahraničia zocelilo.

Máte nejaký konkrétny umelecký projekt alebo výzvu, na ktorú sa v blízkej budúcnosti tešíte?

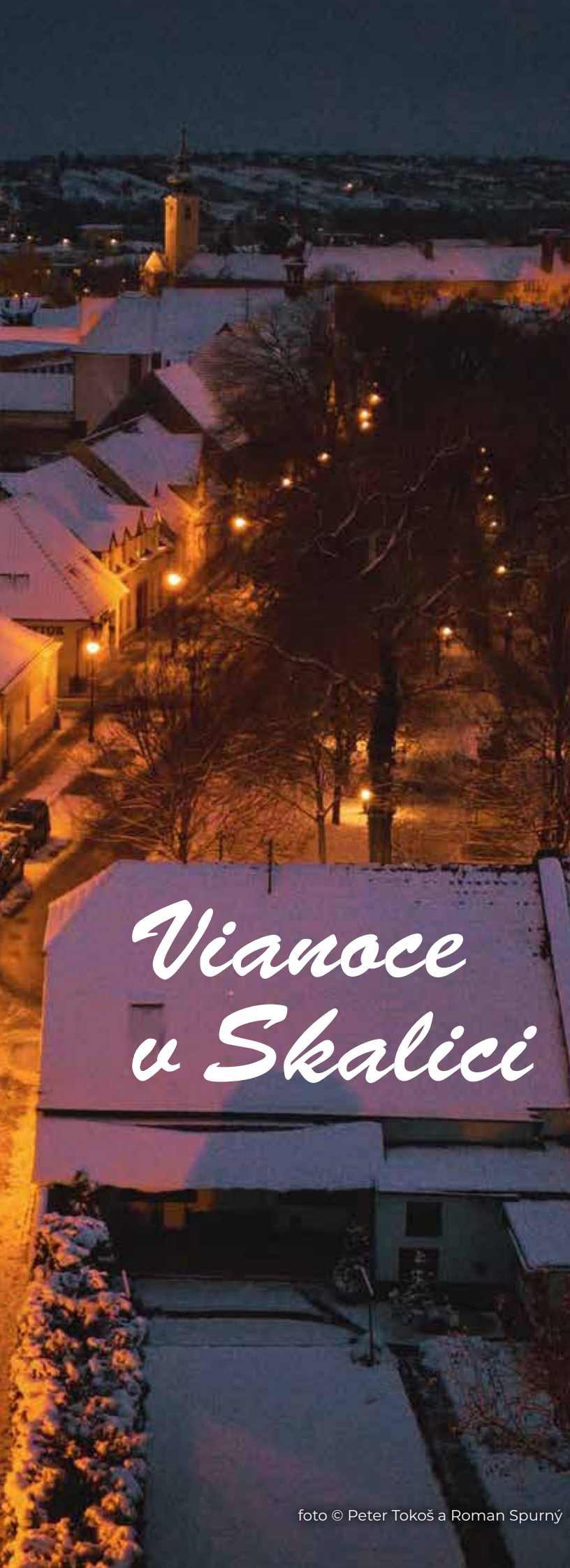
Áno, teraz v januári som dostala ponuku maľovať stenu v recepcii v jednom novootvorenom salóne.

Čo považujete za svoj najväčší úspech či už v tvorbe a v súkromnom živote?

Môj najväčší úspech je to, že som vychovala úžasnú dcéru, na ktorú som najviac pyšná.

prípravila **Sára Surová**
foto © archív Gabriela Júnašová

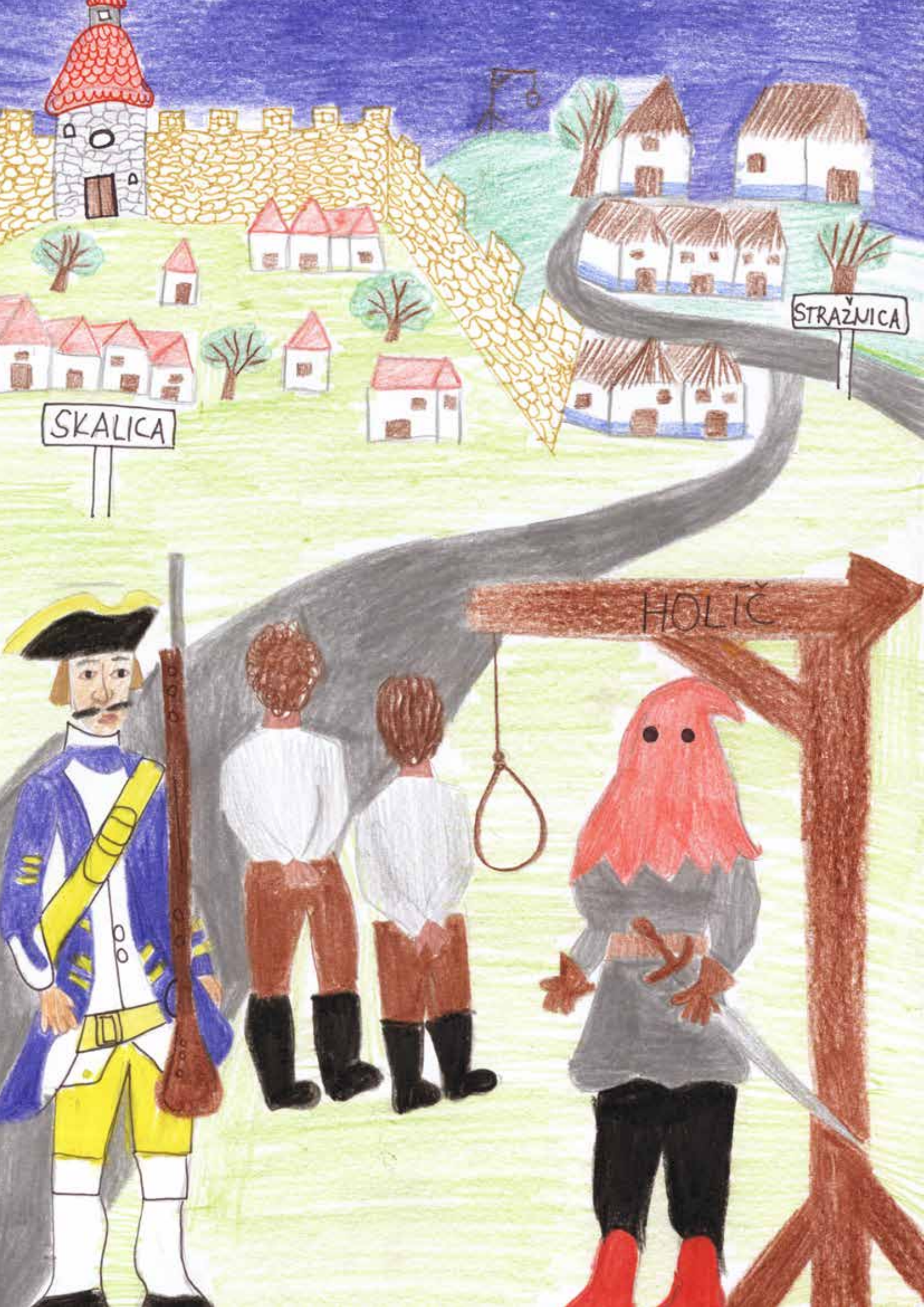




Vianoce u Skalici

foto © Peter Tokoš a Roman Spurný





Enom pro nás a pro naše děti



Ferdinand Dúbravský



(* 1850 Borský Jur — † 1926 Modra)

spisovateľ, redaktor, učiteľ, prispieval takmer do všetkých slovenských a viacerých moravských novín, časopisov a kalendárov, knižne vydal vyše 40 titulov, písal pod pseudonymom *strýčko Ferdinand*



ilustrácia:
Katarína Šebestová, 12 rokov
žiačka výtvarnej výchovy
u p. Jany Hotařovej
na ZUŠ Dr. Janka Blaha

No, toto je už urážkou, tak dehonestovať poctivých občanov! Veď terajšie pokolenie za to nemôže, že boli volákedý takí mudrcovia na „ratúzi“, ktorí i šibenice za svoje vlastníctvo a dedovizeň uznali. To sa stalo takto:

V Holíči chytili dvoch zlodejov, ktorí tam prišli zbíjať a panská stolička ich odsúdila na smrť povrazom. Holíč mal síce tiež svoje šibenice, ale kata nemali a žiaden z poctivých občanov nechcel sa na to podušať, aby tých lotrov obesil a preto sa ujednotili, požiadať mesto Skalicu o prevedení „ortelu“. Skomponovali nasledujúci dopis:

„Ctenij saude hrdelnij a šanownij rychtaři slawného mjesta Skalice.

Tu Wám posíláme dvou lotrou z moravy, kterij tu zbíjawše chytenj byl j a sauce odsaudenj na šibenici maji býti povjesenij. Ale ani kata ani pacholkow nemajíce posíláme ich ku Wám a za každého platíme 7, id est: Sedum grošší stříbrných českých pro Wašijch Milostj kata, žeby ich na Waššiej šibenici pověšiti si neobtěžoval. Datum in castrum Holich anno domini 1710. die quarto oktobris in festo sct. Francisci Seraph.

Judex curiae: (Podpis nečitatelňý).“

Lotrov sputnali a v sprievode dvoch žoldnérov i s listom a peniazmi poslali do Skalice. Hrdelní súd sa sešiel a nastala porada, čo tu robiť? Nevedeli sa dojednať. Až tu vystúpil jeden z rýchtárov a riekol:

„Spectabiles domini! Tito lotri neni sú Skaličania, ani Holíčania. „Naše věci sú enem pro nás a pro naše deti a potomků“ — (teda aj šibenice!) Navrhujem, pošlíte tých lotrov v sprievode drábov na hranice moravské, tam nech im štvrtník vyplatí po sedmi grošoch a dá im rozkaz, aby sa nechali ve Strážnici obesit, ponevác sú z Moravy.“

Dictum factum. Sbor súhlasil a lotrov v sprievode dvoch drábov pod vedením štvrtníka Adalberta Novackého odprevadili až ku sudoměřickému mostu, tam im štvrtník vyplatil po sedmi grošoch a rozkázal im ísť do Strážnice, tam ortel, ktorý im bol odovzdaný, oddať „saudu“ a nechať sa tam obesit.

Či uposlúchli, o tom žiadnych poznámok neni. Len to sa vie, že títo lotri to hned' v Sudoměřiciach vyrozprávali, Strážničania, ktorí nikdy neboli so Skaličanmi v dajakom priateľskom pomere, to počuli a rozniesli, že vraj Skaličania majú šibenice pre seba a svojich synov. Pozdejšie ujal sa ten zvyk, pýtať sa obyvateľa Skalice: „Máte už účastinu na skalickú šibenicu?“ — Čo toľko znamenalo, či je patričný skutočným občanom v Skalici, alebo len prišielcom.

A tento žart ešte podnes sa opakuje.

Zdroj: Ferdinand Dúbravský: Slobodné mesto so sriadeným magistrátom Uh. Skalica. Jozef Teslík. Skalica. 1921. Použitá elektronická verzia Copyright © 2013 Zlatý fond denníka SME

pripravili **Sára Surová a Miroslav Mindáš**

Szövetkezeti ház a Vigadó-részlettel
Skalica — Spolkový dom.

Főpiac



Pohľad na Mittákovský dom, ktorý je sídlom múzea s výstavnými priestormi, vedľa Dom kultúry so stálou expozíciou

Múzeum oslavuje 120 rokov

1. Odvážny počín, ktorý trvá a inšpiruje

Múzeum v Skalici bolo založené v roku 1905 v budove, ktorú projektoval Dušan Jurkovič a patrí k vrcholným dielam secesnej architektúry na Slovensku. Môžeme sa právom pýtať, prečo práve v Skalici? A prečo práve taká honosná budova? Skôr ako sa dostaneme ku vzniku múzea, vráťme sa späť o niekoľko desiatok rokov do Martina, kde vznikli Slovenská muzeálna spoločnosť a Matica slovenská, ktorá si tam vybudovala svoj reprezentačný dom. Na začiatku 20. storočia Skalicu môžeme považovať za také druhé centrum národného

hnutia – preto chceli postaviť tiež dostatočne reprezentatívny dom. Plány na jeho postavenie sa začali rodiť pár rokov predtým. Pôvodne na tomto mieste stál dom Šefránka, ktorý v máji 1903 kúpili a v marci 1904 už mali pripravené plány na realizáciu novej budovy. Za necelých 8 mesiacov ju postavili a slávnostné otvorenie sa konalo 1. októbra 1905. Už pri samotnom projektovaní sa uvažovalo zriadiť múzeum v priestore, kde sa dodnes nachádza časť expozície, ktorú poznáme pod názvom „Blahovská izba“. Vzhľadom na to,

že pôvodný mobiliár miestnosti, ktorý bol navrhnutý Jurkovičom, sa v priebehu týchto 120 rokov zmenil len minimálne, môžeme povedať, že sa **jedná o najstaršiu muzeálnu expozíciu na Slovensku**. Múzeum postupne prešlo od súkromného múzea k mestskému, v roku 1965 bolo zmenené na okresné s terajším názvom Záhorské múzeum a od roku 1991 pôsobí ako regionálne múzeum. V 80. rokoch sa sídlom múzea stala vedľajšia budova, tzv. Mittákovský dom, kde sú okrem iného ďalšie výstavné priestory.

2. Pamäť mesta

V čase, keď múzeum vznikalo bola politická klíma pomerne komplikovaná. Silnela maďarizácia a rozhodnúť sa pre aktivitu tohto charakteru vyžadovalo veľký kus odvahy. Vystúpením z komfortnej zóny bola pri realizácii určite aj finančná záťaž nielen Blahovej rodiny. Múzeum vzniklo ako súkromné múzeum doktora Pavla Blaha. Podarilo sa vybudovať miesto, kde sa ľudia stretávali, vzdelávali, tvorili, a tým aktívne vytvárali podmienky pre rozvoj mesta. Dôležitým motívom bola konkrétna pomoc ľuďom a vytváranie pocitu zodpovednosti za druhých v komunite. Múzeum sa tak stalo súčasťou pamäti mesta a doteraz spoluvytvára jeho identitu.

3. Hviezdy zbierok

Headlinerom medzi zbierkami sú mamutie zuby či originálna zbierka zvoncovitých pohárov, ktorá bola objavená pri archeologickom výskume pred stavbou obchvatu. Sú to unikátne artefakty, ktoré sa v takom rozsahu našli len v Skalici (v Slovenskom národnom múzeu majú vystavené kópie). Naše exponáty sú podhubím inšpirácie pre súčasných tvorcov grafického dizajnu. V zbierkovom fonde máme takmer 70 000 predmetov, z ktorých má každý svoj fascinujúci príbeh.

*Viezmárik
Sreper meze, Koutk utca*

11. 1871.



Pôvodný dom Šefránka, na ktorého mieste stojí dnes Dom kultúry

*Üdvözlét Szakolczáról - Grus aus Szakolcza
Ivójs Karla som dostal. Dátum: ...
Dresden ...*

4. Prítomnosť je prezent

Tento rok múzeum oslavuje 120 rokov existencie, čo je v slovenských dejinách pomerne mimoriadny fenomén. Aj v súčasnosti sa snažíme byť prínosom pre miestnu komunitu a región. Naplnenie kultúrnych potrieb ponúkame

zadarmo alebo za veľmi symbolické vstupné. Pripravená je séria workshopov, napr. paličkovanie, tvorba rodokmeňa. Workshop techniky paper

mâché povedie lektorka, ktorú Skaličania poznajú z remeselných trhov, a bude realizovaný s finančnou podporou mesta Skalica.

pripravila **Soňa Spáčilová, múzejná pedagogička**
foto © archív Záhorského múzea v Skalici

O reze stromov na jar s Martinom Hrehorom

Príchodom jari nás to ťahá von do prírody a rez ovocných stromov je v tomto čase obľúbenou činnosťou v našich záhradách. Rezom získavame zdravé stromy, čo následne vedie k zdravým plodom, a časom tiež nastolíme ich fyziologickú rovnováhu. Za najvhodnejší čas pokladám obdobie do pučania púčikov, teda skôr zimné ako jarné obdobie. A tu je jednoduchý postup pri väčšine ovocných stromov (okrem broskyň!):

- 1** Zistiť si čo najviac informácií o stromoch a ich prostredí. Hlavne o podpníku, ktorý ovplyvňuje silu rastu stromu a to, aký veľký bude strom v dospelosti. Niekedy sa oplatí pred rezom stromy rozsadiť alebo sad prerezať.
- 2** Odstrániť všetky suché a odumreté konáre.
- 3** Statika stromu – fixácia stredníka k opore. Hlavne pri slabo a stredne rastúcich podpníkoch je to potrebné počas celej životnosti stromu. U starších stromov ide o zakrátenie nosných konárov a výber stredníka tak, aby ťažisko koruny bolo v línii s pokračovaním kmeňa.
- 4** Lištový rez – určenie výšky stromu tak, aby sme ho dokázali ošetrovať v celej jeho výške.
- 5** Kontúrový rez – zakrátenie nosných (spravidla 3 – 5 hlavných) konárov tak, aby strom mal tvar plochej pyramídy.
- 6** Selektovanie (rez) konárov podľa postavenia. Ponechávame vodorovné a mierne šikmo nahor smerujúce konáre. Odstraňujeme konáre smerujúce nahor, dole, križujúce sa a konkurenčné (s ostrým uhlom medzi nimi). Získame ploché podlažia a prístup slnka až na stredník. Môžeme využiť vyvážovanie.
- 7** Zakracovanie konárikov a nosných konárov tak, aby tvorili pyramídu – pri kmeni najdlhšie bočné konáre, na konci najkratšie. To isté platí aj pre spodné konáre stromu: nechávame ich najdlhšie, čím pokračujeme vyššie, tým viac ich skracujeme.
- 8** Ošetrovanie rán po reze a udržiavanie nástrojov tak, aby boli naolejované a ostré.

foto © Peter Kanda

Sňehu bilo plné fúre

*Naše dťetstvo bilo inačí,
f tem minulém storočí,
krivák v kapsi k temu funda,
a po celí rok tepláková bunda.*

*Sňehu bilo plné fúre,
skákali sme doňho z húre,
v zimje bilo šecko bílé,
spomínki sú na to milé.*

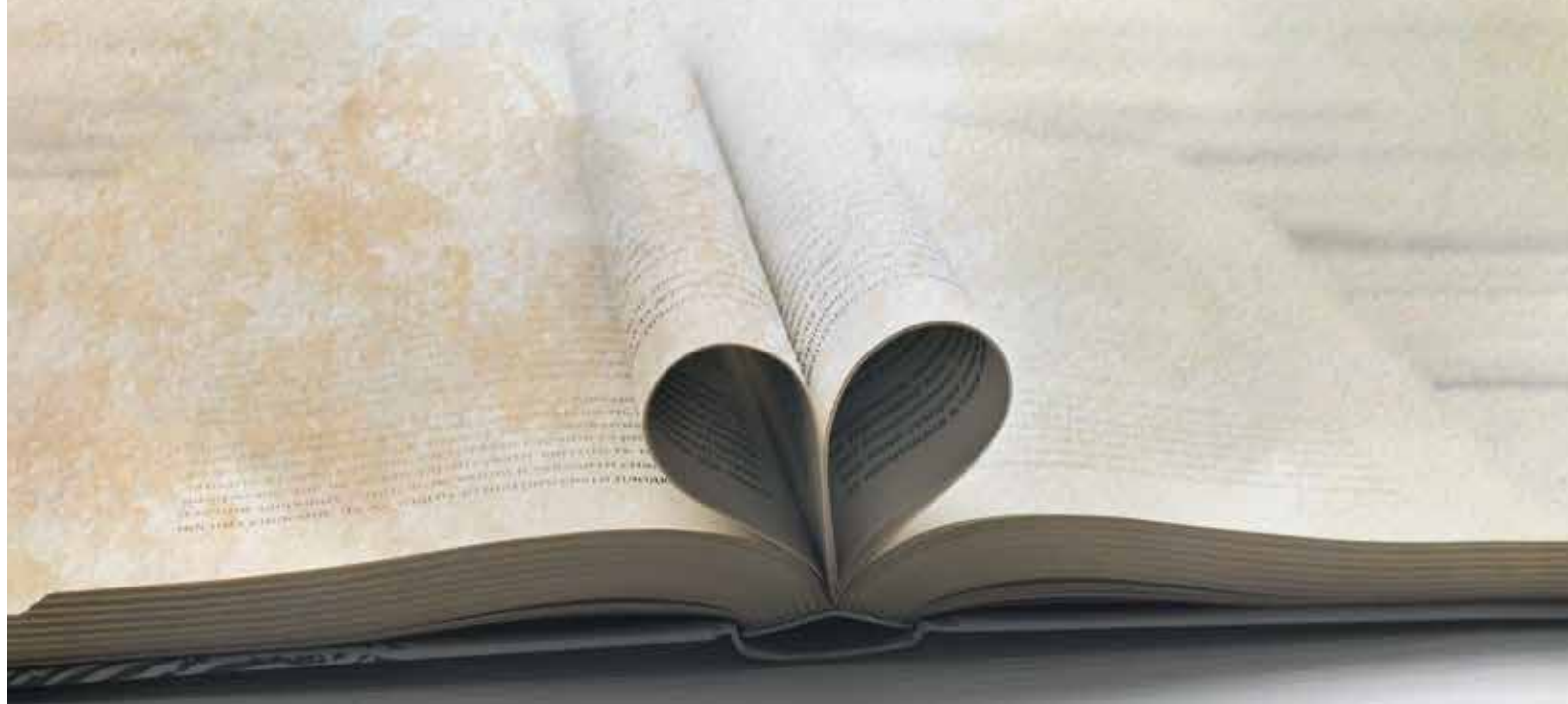
*Na Kalvárcce bilo živo celí rok,
fčil tam dojdeš a je to šok,
šeci sedá pri počítači,
mislíte si, že to stačí?!*

*Dneskaj majú dčeka plno hraček,
a v kapsi kopu kaček,
já sem dostal korunu do kina,
s úsmjevem sa na to spomíná.*

Jozef Lovecký

klient

Zariadenia pre seniorov Skalica





MUNIPOLIS

mobilná aplikácia mesta Skalica



mesto_skalica



mestoskalica



<https://skalica.munipolis.sk>